

El desplegament de la fibra òptica s'ha disparat l'últim any a Lleida, que ha passat de vuit municipis amb accés a aquesta tecnologia el 2016 a quaranta a l'inici el 2018. Per primer cop arriba a totes les capitals de comarca, tot i que els problemes de connexió a internet i de cobertura mòbil persisteixen encara en zones rurals i territoris de muntanya.

TELECOMUNICACIONS INTERNET I MÒBILS

La fibra òptica s'enlaira a la fi a Lleida i passa de 8 a 40 municipis en un any

Persisteixen problemes de connexió a internet i de cobertura mòbil en zones rurals

R. RAMÍREZ / M. CABELLO

LLEIDA | La fibra òptica s'ha enlaira a la fi a les comarques lleidatanes. Només Lleida ciutat i set municipis del pla hi tenien accés a mitjans del 2016, mentre que el 2018 comença amb un total de quaranta on ja està desplegada o es troba en procés d'instal·lació. Aquesta tecnologia, que permet una connexió a internet d'alta velocitat, ha començat a estendre's també al Pirineu i inclou per primera vegada totes les capitals lleidatanes. Així mateix, l'aparició de noves empreses en aquest sector ha afavorit que arribi a pobles com Maials i Seròs, allunyats dels principals nuclis de població i fora de la planificació de les principals companyies de telecomunicacions.

No obstant, la implantació de la fibra òptica en alguns dels municipis on ha arribat l'últim any és encara incompleta. A Vielha, s'estén per ara al 75% del nucli urbà i no assoleix els pobles agregats. En altres poblacions on s'ha instal·lat recentment, els usuaris assenyalen que la velocitat de connexió té alts i baixos, una cosa que afecta especialment serveis com la televisió a través d'internet. Això ha succeït en capitals com Mollerussa i Sort al cap de poc d'entrar en funcionament la fibra. D'altra banda, persisteixen encara àrees amb problemes de connexió a internet i de cobertura de telefonia mòbil, especialment en municipis rurals i en poblacions de muntanya.

La implantació d'un accés a internet ràpid i fiable mitjançant fibra òptica obre la porta a canvis en l'activitat econòmica i en els hàbits de les persones. A Maials, la companyia lleidatana Serosense Telecom, filial d'Elèctrica Serosense, la va instal·lar l'any passat. L'alcalde, David Masot, va explicar que alguns ramaders ja projecten sistemes de control i vigilància remots en granges del municipi que podran manejar des dels telèfons mòbils. Es tracta d'una tecnologia que ja s'aplica en diferents explotacions del pla de Lleida.

A l'extrem oposat, una connexió a internet deficient pot implicar un considerable desavantatge. És una cosa sobre la qual ha advertit la Federació d'Hostaleria de Lleida, a l'apuntar que la majoria de les queixes que reben hotels del Pallars Sobirà són sobre-

TECNOLOGIES

ADSL

■ Les seues prestacions decauen com més allunyat està l'usuari de l'estació de telefonia. A partir dels cinc quilòmetres són pràcticament nul·les, la qual cosa fa que zones apartades d'aquestes instal·lacions recorrin a altres alternatives per tenir connexió de banda ampla.

Fibra òptica

■ Amb una velocitat i fiabilitat molt més elevades que qualsevol altra alternativa, el desplegament ha estat lent a les comarques de Lleida fins al 2017.

Radiofreqüència (WiMax)

■ En llocs amb ADSL de baixes prestacions i sense fibra òptica, la connexió per ràdio es va convertir en l'alternativa majoritària. Nous operadors despleguen antenes davant de la previsió d'aturada d'iberbanda.

Telefonia mòbil 4G

■ Després de l'absorció d'iberbanda per Telefónica, aquesta última ha optat per donar de baixa els usuaris de WiMax i deixar de prestar aquest servei allà on ha desplegat la telefonia mòbil de quarta generació (4G).

Internet via satèl·lit

■ Fiable i d'altres prestacions, requereix una antena parabòlica emissora i receptora. Les tarifes solen ser més costoses, però és l'única alternativa on no arriben altres tecnologies.

El desplegament de la fibra òptica a Lleida

Mitjans del 2016

Balaguer
Fondarella
Golmés
Lleida
Mollerussa
Palau d'Anglesola (El)
Tàrraga
Vila-sana

Instal·lats o en procés d'instal·lació el 2017

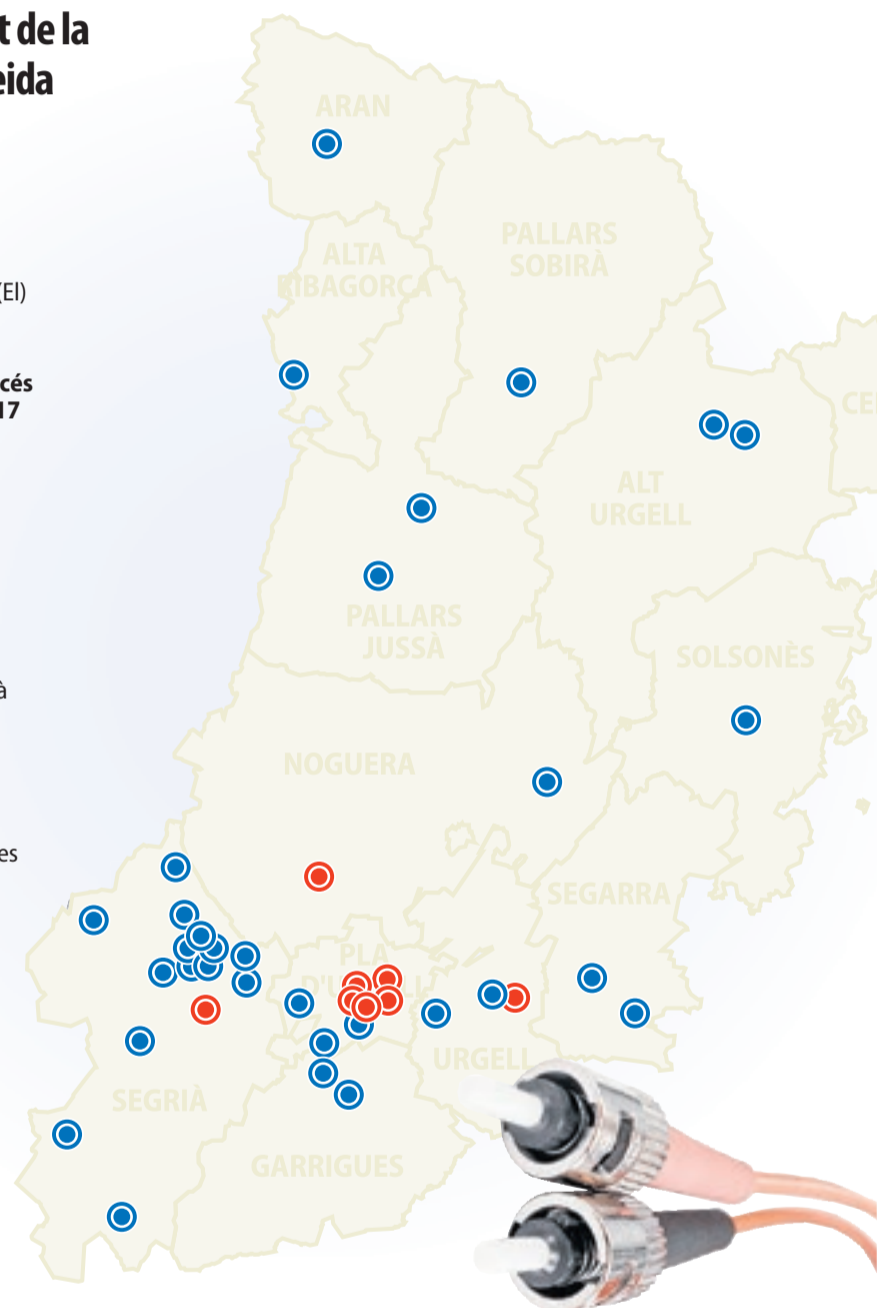
Alàs i Cerc
Alcarràs
Alcoletge
Alguairó
Almacelles
Almenar
Alpicat
Bell-lloc
Bellpuig
Benavent de Segrià
Cervera
Corbins
El Pont de Suert
Juneda

La Pobla de Segur

Les Borges Blanques
Maials
Miralcamp
Ponts
Ribera d'Ondara
Rosselló
Seròs
Seu d'Urgell
Solsona
Sort
Torre-serona
Torrefarrera
Torregrossa

Tremp

Vielha
Vilagrassa
Vilanova de Segrià

Imatge d'arxiu de fibra òptica a Vilanova de Segrià, on el consistori va parar les obres el 2016.

'Revolta' que acaba tocant la fibra a Vilanova de Segrià

■ Vilanova de Segrià ja té instal·lada la fibra òptica i operaris comencen a connectar-la en domicilis. L'interès per aquesta va quedar patent el 2016, quan l'alegria al veure cables a les façanes d'edificis es va tornar indignació al saber que la companyia no tenia intenció de dotar d'aquest servei el poble, només travessar-lo. El consorci va paraitzar un temps les obres i va exigir connexió per als veïns per reprendre-les. Al final ha arribat de la mà d'una altra operadora.

TELECOMUNICACIONS INTERNET I MÒBILS

La quantitat de connexions a internet mitjançant fibra òptica va superar per primera vegada a Espanya les d'ADSL a través de les línies telefòniques al setembre, segons dades de la Comissió Nacional de Mercats

Un projecte de la UE, WIFI4EU, planteja impulsar les xarxes wifi ciutadanes al conjunt d'Europa. La Paeria de Lleida va afirmar que hi treballa, si bé aquesta iniciativa xoca per ara amb la legislació espanyola

tot a causa precisament de problemes per accedir a la xarxa. Al Pirineu, la progressiva aturada del servei d'internet i telefonia a través de radiofreqüència (WiMax) que Iberbanda ha prestat durant l'última dècada provoca inquietud i dubtes entre els usuaris. Aquesta tecnologia permet un accés a la xarxa amb banda ampla en zones rurals on l'ADSL perd prestacions per la llunyania respecte a les estacions de telefonia. Es tracta també d'una alternativa a la connexió via satèl·lit, que exigeix la instal·lació d'una antena parabòlica i té un cost amb freqüència superior.

Iberbanda, que es va adjudicar el 2007 el concurs per operar la xarxa d'antenes instal·lada per la Generalitat, ha estat absorbida per Telefónica, ha deixat d'operar com una companyia autònoma i l'empresa matriu ha optat per abandonar el WiMax allà on desplega l'accés a internet mitjançant telefonia mòbil de quarta generació (4G). Usuaris de comarques com l'Alta Ribagorça han fet ja el canvi d'una a l'altra tecnologia, i per la seua banda nous operadors com WiCat i Excom, entre d'altres, desplega les seues pròpies antenes WiMax com a alternativa per oferir connexió per radiofreqüència.

El desplegament de la telefonia mòbil 4G a Lleida és encara parcial i les àrees que cobreix varien d'una a una altra operadora. Contrasta a més amb les deficiències de cobertura que persisteixen especialment en zones de muntanya. Mapes oficials de la Generalitat mostren Lleida sense gairebé *forats negres* en comunicacions. No obstant, hi ha localitats on els telèfons d'una companyia funcionen sense problemes, mentre els de cap altra no tenen línia. Això es tradueix en pobles on tots els veïns són clients d'una o dos operadores, les úniques que presten aquest servei.

Administració

Les limitacions en telefonia mòbil i accés a internet xoquen també amb l'avanç de l'administració digital, que exigeix als ajuntaments un ús cada vegada més freqüent de plataformes a la xarxa per comunicar-se amb altres institucions i complir objectius de transparència. El consistori de Vielha compta amb fibra òptica des d'aquesta mateixa setmana; d'altra banda, a Alt Àneu, poden tardar hores a publicar a internet certs documents (vegeu les claus).

Telèfon i internet per ràdio contra els lladres de coure

Torrebesses s'assegura així la comunicació || Mentre la fibra òptica s'implanta als primers pobles del sud del Segrià

R. RAMÍREZ

LLEIDA | L'ajuntament i bona part dels veïns de Torrebesses han canviat l'ADSL i la telefonia fixa convencional per connexions a internet per radiofreqüència. Antenes WiMax de diferents operadores instal·lades al dipòsit municipal d'aigua donen cobertura al poble, i petits receptors depenen de les antenes de televisió. Aquesta és l'alternativa que han adoptat arran de l'onada sense precedents de robatoris de cable de coure que aquest i altres municipis del sud del Segrià i de les Garrigues van patir al llarg del 2015.

Desenes de furts en un any van deixar aquestes localitats sense telèfon ni connexió a internet de forma continuada, una cosa que obstaculitzava el funcionament de consultoris mèdics, impedia utilitzar serveis de teleassistència i deixava fora de servei els cobraments amb

Maials, Alcarràs i Seròs, els pobles pioners del sud

■ Seròs, Maials i Alcarràs es van convertir l'any passat en els primers pobles del sud del Segrià en tenir fibra òptica, una cosa que semblava una possibilitat remota anys enrere al considerar que la planificació de les principals operadores donen prioritat a ciutats i als pobles amb més població. En el cas d'aquests tres municipis, la fibra ha arribat de la mà de l'empresa lleidatana Serosense Telecom, filial de la companyia Eléctrica Serosense. Altres noves firmes afavoreixen també l'expansió d'aquesta tecnologia a Lleida.

Antenes d'empreses operadores de WiMax instal·lades al dipòsit municipal d'aigua

datàfons, entre altres problemes. Els alcaldes van proposar substituir el cablatge per fibra òptica, un material sense valor al mercat negre. Tanmateix, cap companyia es va mostrar disposada a fer-ho. Des d'aleshores, alarmes a la línia telefònica, reforços en la vigilància policial i,

finalment, la detenció de persones dedicades a robar-lo van contribuir a tornar la normalitat a les zones afectades.

Malgrat tot, el WiMax sembla que ha arribat per quedar-se a Torrebesses. L'alcalde, Mario Urrea, va explicar que poden utilitzar-lo per parlar mitjan-

EL DETALL

LLEIDA

Fibra òptica a la majoria de nuclis urbans

■ La fibra òptica arriba a bona part dels nuclis urbans de Lleida, encara que el servei és més limitat a l'Horta, Raimat i Sucs. La Paeria compta amb una connexió wifi d'ús intern, que comparteix amb els usuaris de biblioteques i centres cívics. La llei actual prohibeix a les administracions locals oferir un servei de telecomunicacions gratuït als ciutadans, una cosa que alguns ajuntaments de la província van posar en marxa anys enrere.

SEGURETAT

'Segrest' d'ordinadors i reclamacions de rescat

■ Dos ajuntaments de Lleida, els de Rialp i Lles de Cerdanya, es van convertir l'any passat en els primers a patir el *segrest* de la informació dels ordinadors mitjançant l'encriptat dels arxius i exigències de rescat en bitcoins. Rialp va poder recórrer a còpies de seguretat i Lles va acabar pagant.

Imatge d'arxiu d'instal·lació de fibra òptica a Lleida.

AJUNTAMENTS

Les exigències de l'administració digital

■ L'ajuntament de Vielha té connexió a internet a través de fibra òptica des d'aquesta mateixa setmana, mentre que, a pocs quilòmetres, el d'Alt Àneu accedeix a la xarxa a través d'una ADSL de molt escassa velocitat per la llunyania respecte a l'estació telefònica

d'Esterrí. El consistori valora alternatives per dotar-se de servei WiMax per la previsió de tancament d'Iberbanda. "Ara podem arribar a estar hores per penjar a internet els plans d'un projecte urbanístic", van apuntar fonts municipals, que van recordar d'altra banda que les exigències de fiscalització per part de l'Estat i la Generalitat obliguen també a un ús freqüent de plataformes digitals per part dels ajuntaments.

COMPANYIES

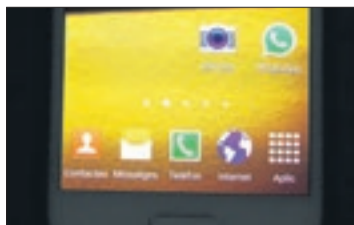
Portar internet als pobles més aïllats

■ L'empresa privada Wicat ha fet dels petits pobles del Pirineu el seu principal mercat, als quals ofereix fins a vint megues de velocitat de descàrrega a través d'enllaços a repetidors. Segons un dels operadors de la companyia, que treballa amb

Treballadores de l'ajuntament de Vielha dijous passat.

El desplegament de la telefonia mòbil a Lleida va anar acompanyat de protestes pel temor que antenes provoquessin danys a la salut. Això va dur la Generalitat a instal·lar una xarxa per mesurar camps electromagnètics

L'auge de les xarxes socials i del consum de continguts audiovisuals a través d'internet fa que velocitats de connexió abans considerades acceptables es percebin ara com a obsoletes i insuficients

ÒSCAR MIRÓN

a de potable de Torrebesses.

çant telefonia IP a través d'internet i que proporciona velocitat i fiabilitat a l'hora de connectar-se a la xarxa.

“L'ADSL funciona aquí de forma molt limitada, ja que la central telefònica és lluny, a Sarroca de Lleida”, va indicar en aquest sentit el primer edil.

Al marge de les prestacions que ofereix aquesta tecnologia als veïns i al consistori, l'ús d'internet mitjançant ones de ràdio dona un motiu addicional de satisfacció en el cas de Torrebesses: la tranquil·litat de saber que ningú pot robar allò que no es pot tocar.

“Hem de pagar més per un internet deficitari”

La bretxa digital dificulta encara les comunicacions al Pirineu || Els hotels del Sobirà denuncien pèrdua de competitivitat

C. SANS

Miquel Dalmau és veí de Cava i cursa la carrera de Dret a distància.

C. SANS / M. CABELLO

La baixa cobertura d'internet en zones del Pirineu dificulta la comunicació diària dels particulars, a més de passar factura als negocis. Miquel Dalmau és un dels quatre veïns que viuen a Cava, un dels municipis de l'Alt Urgell amb més deficiències pel que fa a connexió a la xarxa. Si bé hi ha una companyia que ofereix un sistema de wifi rural, els veïns asseguren que la qualitat és deficient i la major part de l'any no funciona.

Miquel Dalmau s'ha vist obligat a contractar els serveis d'una de les dos úniques operadores de telefonia que ofereixen servei d'internet a través del sistema GSM (basat en telefonia mòbil equiparat a 2G) però “els problemes no han cessat”, ja que necessita una bona connexió per cursar la carrera de dret a distància. “De vegades vols enviar una avaluació continuada i et resulta impossible”, explica, i lamenta que “em resulta molt més car que a un ciutadà d'una gran capital i a sobre el servei és molt més deficitari”.

El sector hotelier del Pallars Sobirà és un dels més afectats per la baixa connexió i des de fa setmanes denuncia que la velocitat de descàrrega de Telefónica no arriba a un mega

i és insuficient per oferir un bon servei d'internet wifi als clients, sobretot quan els establiments estan plens.

Segons va assenyalar el president de la Federació d'Hostaleria, Josep Castellarnau, el problema és la “falta d'infraestructures” per fer arribar la fibra òptica a les zones més aïllades, per la qual cosa la connexió només arriba a través de “repetidors encadenats que no poden oferir més

de vint megues de velocitat de descàrrega”. “El 80 per cent de les queixes dels clients estan relacionades amb el mal funcionament d'internet”, explica Castellarnau, que especifica que el problema més gran recau en la baixa latència del servei, “que acaba amb la paciència” dels usuaris. “El temps d'espera per enviar una foto és interminable”, assegura Castellarnau, i subratlla que la baixa qualitat de les connexions pot tenir conseqüències negatives per al turisme, el teletreball i els petits negocis agroalimentaris. En aquesta, el gerent de la federació, Ramon Solsona, denuncia “abandó” per part de les administracions.

Desconnexió positiva

Les cases rurals no sembla que pateixin de la mateixa manera la bretxa digital, ja que segons la presidenta de la Federació de Turisme Rural de Lleida, Núria Ferrando, “no hem rebut queixes per aquesta qüestió”. Malgrat que assegura que hi ha talls de connexió, “a les cases rurals normalment la gent fa les reserves per telèfon, paga en efectiu i assimila millor que no tindrà una bona connexió wifi, potser perquè pensa que no dependre tant d'internet forma part de l'experiència rural”.

l'anomenada *fibra aèria*, “cobrim prop del 90% per cent dels hotels del Sobirà i tan sols a les zones més aïllades fem arribar internet per satèl·lit”. Aquesta i altres operadores com ExCom, MXT i Serosense Telecom, entre d'altres, despleguen serveis de WiMax, satèl·lit i fibra òptica en municipis que es troben al marge de la planificació de les principals operadores de telecomunicacions.

DRETS HUMANS

L'ONU declara l'accés a internet un dret bàsic

■ L'accés a internet també és un dret humà fonamental, al mateix nivell que el dret a un habitatge digne i l'assistència mèdica necessària, segons l'Organització de les Nacions Unides (ONU). Aquest organisme internacional assegura que l'ús d'internet s'està convertint en una eina indispensable per a la llibertat d'expressió, per la qual cosa anima els Estats a garantir la seguretat en línia.

EUROPA

Espanya, per sota de la mitjana en l'ús de la xarxa

■ Segons l'última enquesta del centre d'estadístiques Eurostat, el 85% de llars europees tenen accés a internet, malgrat que Espanya se situa per sota de la mitjana. El 67% de la població espanyola es connecta a la xarxa gairebé cada dia, només per sobre de països com la República Txeca, Lituània, Romania, Eslovènia, Polònia, Portugal i Turquia.

MANU MOGA

TREMP	Creu Roja..... 973 65 29 54	Inem..... 973 65 07 65	Creu Roja..... 973 62 01 64	Escola de Piragüisme..... 973 62 07 75
Ajuntament..... 973 65 00 05	Servei d'ambulàncies..... 973 65 10 00	Bombers..... 973 65 08 80	Servei d'ambulàncies..... 904 10 71 07	Jutjat de Pau..... 973 62 01 67
CAP Urgències..... 973 65 28 28	Farmàcies..... Martínez..... 973 65 00 32	Urgències Mossos..... 112	Farmàcia..... T. Mallorqués..... 973 62 00 65	Bombers..... 973 62 00 80
Hospital Comarcal del Pallars..... 973 65 22 55	Enjuanes..... 973 65 01 38	Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 00	Taxis..... Diaz de la Fuente..... 973 25 01 04	Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 85
	Nova..... 973 65 25 25	LA POBLA DE SEGUR Solanes..... 973 62 14 59	ESTERRI D'ÀNEU
	Taxis..... Bonsom..... 973 65 09 29	Ajuntament..... 973 68 00 38 Colom..... 973 62 07 33	Ajuntament..... 973 62 60 05
 Públics..... 973 65 09 52	Oficina municipal turisme..... 973 68 02 57 Obiols..... 973 62 04 51	Bombers..... 973 62 60 82
 Xavier Badia..... 973 65 16 78	SORT Baldomà..... 973 62 10 43	LLAVORSI
	Correus..... 973 65 03 09	Ajuntament..... 973 62 00 10	Correus..... 973 62 02 41	Ajuntament..... 973 62 20 08

MUNICIPIS COMERÇ

Esclat doblarà la superfície del supermercat de Tremp

Després de la renúncia de Mercadona a obrir un establiment

R. R. / X. R.

LEIDA | La cadena de supermercats Esclat Bonpreu ha posat en marxa un projecte per duplicar la superfície de l'actual establiment que té a Tremp, que passaria dels 900 metres quadrats a uns 1.800. Així ho van corroborar aquesta setmana fonts municipals, després que l'ajuntament hagi donat l'aprovació inicial a canvis en el pla d'ordenació urbanística (POUM) per fer possibles aquestes obres. Aquesta iniciativa arriba un any després que la cadena de supermercats Mercadona aparqués el seu projecte per obrir un nou

L'actual establiment d'Esclat Bonpreu a Tremp.

Inversió de 500.000 € per millorar la rambla Doctor Pearson

■ L'ajuntament de Tremp ha aprovat el projecte de reforma del paviment, l'enllumenat i l'enjardinament de la rambla Doctor Pearson de la localitat, una actuació que preveu una inversió de 498.000 euros i que es finançarà al 50 per cent mitjançant el Pla de Barris i el Servei d'Ocupació de Catalunya, mentre que l'altra meitat vindrà del romanent de tresoreria del 2016, segons va explicar ahir l'alcalde, Joan

Ubach. La previsió és que les obres es puguin executar a partir de la primavera i que estiguin acabades a l'estiu, perquè afectin el mínim possible al turisme.

Val a recordar que el consistori ja va invertir 165.000 euros en la renovació del clavegueram d'aquesta rambla, durant la primera fase de la millora de la via. Aquests treballs van ser finançats en un 50 per cent per la Diputació de Lleida.

incrementar també el nombre de sortidors de la gasolinera de la seua propietat, annexa al supermercat.

La firma, per la seua part, no va poder precisar aquesta

setmana els terminis per a les obres ni la previsió de llocs de treball una vegada porti a terme aquesta ampliació de l'establiment a la capital del Pallars Jussà.

URBANISME

L'ajuntament tramita canvis en les normes urbanístiques per fer possibles aquestes obres

supermercat a la capital del Pallars Jussà. Des d'aleshores, no ha fet cap pas endavant respecte al consistori per reprendre'l.

El projecte per ampliar el supermercat actual, ubicat als afores de Tremp i al peu de les principals carreteres que concentren el trànsit procedent de Lleida i de Barcelona, implicarà amb tota probabilitat la construcció d'un aparcament subterrani. L'espai que ocupa l'actual pàrquing a l'aire lliure formarà part de l'ampliació de la botiga, segons van explicar fonts municipals, que van apuntar que l'empresa podria

TURISME PROMOCIÓ

Les millores a la Noguera Pallaresa reforçaran la seguretat del ràfting

X. RODRÍGUEZ

SORT | La construcció de la rampa de baixada de dotze metres que permetrà saltar la presa de l'Hostalet reforçarà la seguretat del ràfting i els esports d'aventura a la Noguera Pallaresa. El consell del Sobirà ja ha aprovat el projecte per a la millora de la connectivitat fluvial en aquest punt i la previsió és que les obres acabin a la primavera (vegeu SEGRE de diumenge passat). El president de l'Associació d'Empreses d'Esports d'Aventura del Pallars Sobirà, Flòrido Dolcet, es va mostrar ahir "satisfet" amb aquestes millores i va apuntar que aquesta és una iniciativa que van plantejar des de l'associació i fa uns tres anys que treballen amb el consell per trobar finançament per a les obres. Dolcet va assegu-

rar que una vegada estigui acabada la rampa, el salt de l'Hostalet serà un "punt de referència al riu" i permetrà guanyar "espectacularitat" en els serveis oferts. En les anteriors temporades, quan

EMPRESSES

La rampa a la presa de l'Hostalet farà guanyar "espectacularitat" en els serveis oferts

el cabal del riu no permetia passar per aquest punt amb seguretat, els clients havien de baixar de la barca i fer el recorregut a peu per un camí que transcorre paral·lel al riu, malgrat que ara es garantirà el pas independentment del cabal de la Pallaresa.

CELEBRACIONS

Sort licita el servei de bar de carnaval

SORT | L'ajuntament de Sort ha tret a licitació aquesta setmana la llicència d'ús del servei de bar del carnaval per a aquest any, que tindrà lloc del 10 al 13 de febrer. El preu base de licitació és de 2.644 euros i el bar obrirà les portes a les 00.00 hores del dia 10 del mes que ve. Les ofertes es poden presentar a les oficines municipals fins al pròxim dia 19 de gener.

EQUIPAMENTS

Sarroca millora les clavegueres de Buirà

SARROCA DE BELLERA | L'ajuntament de Sarroca de Bellera ha aprovat inicialment la memòria valorada per a les obres de reforma de la connexió de les clavegueres de Buirà a la depuradora de les Esglésies. Aquesta intervenció compta amb un pressupost total de 41.110 euros i el projecte es troba en exposició pública perquè s'hi puguin presentar al·legacions.

PROGRAMA MAGAZÍN DE LLEIDA TV

Cafeïna

De dilluns a divendres
14.45 h Redifusió 23.45 h | 12.00 h

Dirigit i presentat per:
Mariví Chacón

www.lleidatv.cat

1 Cafeïna Lleida TV
1 Mariví Chacón
2 marivichacon

PATRIMONI BALANÇ

Lleida suma 85 centres museístics

Amb 11 museus oficials i 74 col·leccions obertes al públic, se situa a la cua de Catalunya, que compta amb 508 equipaments || Alta Ribagorça, les Garrigues i Pla d'Urgell, sense cap museu

J.B.
|LLEIDA| L'última actualització de l'indicador de museus i col·leccions patrimonials de Catalunya, elaborat el novembre passat pel departament de Cultura de la Generalitat, mostra que les comarques de Lleida compten amb un total de 85 equipaments museístics (11 museus oficials i 74 col·leccions obertes al públic), la qual cosa representa una mica menys del 17% del total de Catalunya, que suma 508 centres, pràcticament la meitat dels quals (més de 200) a la demarcació de Barcelona.

Val a recordar que la distinció entre museu i col·lecció no respon al valor o interès de les peces exposades sinó que es defineix a partir de les característiques estructurals, d'infraestructura i de funcionament

RÀNQUING DE LLEIDA

L'Urgell, amb tretze espais entre museus i col·leccions, i l'Alt Urgell amb onze, lidera el rànquing de Lleida

MAGDALENA ALTISENT

El Museu Morera exhibeix fins al dia 21 una exposició de fotografies de la Guerra Civil a Lleida.

de l'edifici que estableix la llei catalana de museus. A les comarques de Lleida, l'Urgell encapçala el rànquing amb tretze espais museístics, amb el Museu Comarcal de l'Urgell, a Tàrraga, al capdavant. Cal recordar que el 2016 va perdre una de les col·leccions museístiques registrades, la del Museu de Joguets i Automats de Verdú, reconvertit en un espai que fusiona art i gastronomia, obert de forma

discrecional en ocasió d'activitats i esdeveniments especials. L'Alt Urgell se situa en segona posició de la llista, amb onze espais, encapçalats pel Museu Diocesà a la Seu d'Urgell. Empatats amb 10 espais museístics tanquen el podi les comarques del Segrià i el Pallars Sobirà. En la primera destaquen el Museu d'Art Jaume Morera i el Museu de Lleida, Diocesà i Comarcal. En la segona, el màxim protagonista és l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, amb la seu principal a Esterri d'Àneu però amb *antenes* que es reparteixen pel territori aneuenc, des de Son fins a Isil, Alós o la Guingueta.

Sense museus

Al costat oposat de la llista, tres comarques de Lleida no compten amb cap museu oficial registrat: l'Alta Ribagorça (només amb dos col·leccions),

el Pla d'Urgell (amb tres) i les Garrigues (això sí, amb nou col·leccions patrimonials obertes al públic, entre les quals l'Espai Macià a les Borges Blanques). D'altra banda, a més del Segrià, només la Segarra compta també amb dos museus oficials: el Comarcal de Cervera i el Museu de Guissona Eduard Camps, l'últim a incorporar-se a aquesta categoria a la llista oficial de la Generalitat, l'any 2016.

La resta de museus oficials de Lleida són els de les comarques de la Noguera, a Balaguer; el Diocesà i Comarcal de Solsona; el de la Conca Dellà, a Isona, al qual se suma l'*extensió* de l'espai Dinosfera, a Coll de Nargó; i el Museu dera Val d'Aran, a Vielha, també amb extensions, com l'Ecomuseu de Vilamòs, Sant Joan d'Arties, la Mòla de Salardú o la Fabrica dera Lan de Vielha.

LA DADA

11

MUSEUS A LLEIDA

Dos a Lleida i un a Tàrraga, Balaguer, Cervera, Esterri d'Àneu, Guissona, Vielha, Isona, la Seu d'Urgell i Solsona.

APUNTS

74 col·leccions a Lleida

■ Amb dotze centres oberts al públic a l'Urgell, deu a l'Alt Urgell, nou a les Garrigues i al Pallars Sobirà, vuit al Segrià, sis al Pallars Jussà, cinc a la Noguera, quatre a la Segarra i al Solsonès, tres al Pla d'Urgell i dos a l'Alta Ribagorça i a la Val d'Aran.

A Catalunya

■ Registrats 508 centres entre museus oficials i col·leccions, gairebé la meitat (més de dos-cents) a Barcelona.

JOSEP MIQUEL GARCIA

críticadart

Fotografies de Martí Gasull

Ara la fotografia digital ha canviat la metodologia de reproducció de les obres d'art en publicacions impreses, però abans, quan havies d'incorporar una imatge d'un quadre en un llibre necessitaves una bona transparència, que normalment havies d'encomanar a un fotògraf de confiança, que sovint havia d'anar a l'estudi del col·leccionista i de l'artista i fer-la, amb tota una mitja jornada de treball per preparar-la. El fotògraf havia de tenir la doble qualitat del bon ofici, però també un talent per entrar en la intimitat de qui el rebia i havia de seguir tot el procés de trobar la peça, despenjar-la, il·luminar-la amb equipament específic. Si el fotògraf tenia bona qualitat humana i el dia s'allargava acabaven fent amistat. A la Bar-

celona de mitjans dels anys seixanta Martí Gasull i Avellán era el fotògraf que tots buscàvem per encomanar-li reproduccions d'obres. No només era capaç de lliurar-te les transparències que els editors després feien servir per als llibres i catàlegs, sinó que el seu caràcter, discret i humà, era una garantia de bona feina. La seva senzillesa en el tracte atrapava tothom i mai motivava cap queixa per part de ningú. En aquells moments encara eren actius els grans fotògrafs de l'escola de Barcelona, Català Roca inclòs, però si s'havia de reproduir un quadre o una escultura, Martí Gasull era l'especialista. La majoria de monografies d'art fetes en aquella època indiquen la seva autoria de les imatges. A força de visitar els tallers dels artistes amb regularitat, i amb

un procés ben diferent del de fotografiar obres, Martí Gasull va anar retratant els autors amb qui més proximitat va arribar a tenir. Molts d'ells de l'entorn de la galeria Joan Prats.

El seu caràcter i bonhomia li va permetre fotografiar els artistes sense intimidar-los. Alguns d'aquests retrats acompanyaven també algunes de les monografies, però així com ha obtingut el reconeixement de la professió per les seves transparències, ara li arriba el moment de fer balanç dels retrats d'artistes.

Ja fa uns anys que Martí Gasull ha repensat el seu arxiu, amb donacions i mostres que il·lustren aquest vessant retratista.

En aquesta recuperació ha introduït la memòria del seu pa-

re, també creatiu, Martí Gasull i Coral, i el record del seu fill, l'activista de la llengua catalana Martí Gasull i Roig.

Ara és l'Espai Guinovart qui exposa una selecció d'aquestes imatges. Al final del recorregut de la mostra hi ha una tria de transparències d'obres de Guinovart, però la mostra se centra en els retrats fotogràfics, que pegen de cordills, com si estiguessin assecant-se, i agafats per pinces, sense emmarcaments.

Els autors estan treballant al taller i apareixen desmitificats, com si Martí Gasull volgués respectar la seva personalitat com a homes. Hernández Pijuan, Joan Brossa, el poeta J.V. Foix, J.M. Subirachs, Antoni Tàpies... Destaquen els retrats fets a Josep Guinovart, òbviament, amb imatges de diversos

tallers i diverses èpoques, i el retrata amb la familiaritat que el pintor tenia.

També es nota l'estima que Martí Gasull tenia per Joan Brossa i per Perejaume, i per un personatge molt important a l'època i poc considerat després: Lluís Maria Riera, que tenia una gran sensibilitat per muntar exposicions i triar obres i artistes a la galeria Joan Prats.

No tot són artistes i tallers, sinó espectacles, com el de la Festa de la Lletra del 1979, on s'atura en un espectacle de Brossa amb Albert Vidal, i entre els espectadors apareixem els joves que llavors ens ensinistràvem en la successió generacional d'aquesta fornada d'artistes que ara pegen d'aquests fills, i que la majoria ja no són entre nosaltres.